

Fjällen - en oändlig resurs?

Jag tycker om att vara i fjällen! De senaste åren har jag varit på olika platser i fjällen ett par tre gånger under barmarksäsongen och lika många gånger på snö. Och då räknar jag inte in de gånger jag åkt utför eller i anlagda skidspår.

Det är fler som också gillar fjällen, det ser vi på den stora utbyggnad och exploatering som sker i anslutning till främst de större skidanläggningarna. Vi såg det också under pandemin då det punktvis var massor med folk, t ex i Fulu-och Grövelsjöfjällen. Men detta sker inte helt problemfritt, speciellt inte i kombination med den klimatförändring som sker.

Jag tänker på det som hände i bl a Åre i somras då stora regnmassor spolade bort delar av sluttningen i byn och förstörde byggnader och infrastruktur för mångmiljonbelopp. Här i Dalarna ser vi nya stora exploateringar av skidområden och stugbyar i t ex Granfjällsstöten och Faxfjället som inkräktar på och minskar upplevelsen av att "vara ute i naturen". Alltså just det som vi kommer till fjällen för att uppleva. All denna utbyggnad leder också till en stor påfrestning på avlopp, dricksvatten och elförsörjning.

I Kebnekaisefjällen blev det problem med magsjukesutbrott då regnmassor förstörde sanitetsanordningar. I kombination med mycket folk på liten yta blev det stora problem. Jag själv skulle ha varit där just under utbrottet, men hann precis avboka.

I Jämtlandsfjällen har den stora mängden av vandrare i och omkring Jämtlandstriangeln fört med sig att rennäringsringen har störts så mycket att de kände sig tvingade att omförhandla samarbetet med Svenska Turistföreningen (STF). Det fick till följd att STF drar ner på sin verksamhet där och t o m stänger en övernattningsstuga.

Dessutom sliter allt folk på fjällets känsliga markyta. Stigar och leder blir stora och breda gator och skär ner i marken som djupa sår av allt tramp och av det vatten som vid regn rinner där. För att motverka detta byggs många och långa spänger för stora kostnader på platser som man inte tidigare behövde bygga spänger på. Tidigare var det främst över blöta områden som på myrar och våtmarker. Utöver det har regeringen kraftigt dragit ner på underhåll av spänger och annat i naturen.

Ska jag och andra uppmanas att inte besöka fjällen nu då? Nej, naturligtvis inte! Men vi behöver fundera på var, hur, när och hur många vi kan vara i fjällen samtidigt. Jag har de senaste somrarna färdats från Sälen och norrut till Valsjöbyn i Jämtland på leder, stigar, vägar och i väglöst land. Mellan de stora populära resmålen (som Fulufjället och Grövelsjön) är det i det närmaste folktomt. Så problemet är egentligen inte antalet besökare i fjällen, utan mer att man åker till samma platser samtidigt.

I Dalarna behöver vi fundera mer på detta och ha en plan för exploatering, besöksstryck, skoteråkning och hur vi tar emot turister utan att ställa till problem för växter, djur, näringsidkare, infrastruktur m.m. Det är anledningen till att vi i Naturskyddsforeningen Dalarna bjuder in till en fjällkonferens i Malung den 22 januari. Se mer på vår hemsida www.dalarna.naturskyddsforeningen.se

Mattias Ahlstedt, ordförande Naturskyddsforeningen Dalarna